

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1603

Vragen van het lid **Dijk** (SP) aan de Minister voor Medische Zorg over *de berichten «Bestuurders UMCG declareren voor ton aan autoritten en 15.000 euro voor trip VS» en «Ziekenhuisbestuurders houden zich niet aan declaratie-afspraken»* (ingezonden 13 maart 2024).

Antwoord van Minister **Helder** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 25 april 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1399.

Vraag 1

Heeft u het bericht «Bestuurders UMCG declareren voor ton aan autoritten en 15.000 euro voor trip VS» en «Ziekenhuisbestuurders houden zich niet aan declaratie-afspraken» gezien en wat is uw reactie hierop?^{1 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3 en 4

Deelt u de mening dat het bedrag van 15.099 aan publiek geld voor een vijfdaagse studiereis naar de VS maatschappelijk niet te verantwoorden is? Net als het bedrag van 6.100 euro voor 1 vliegticket naar de VS? Vindt u net als de Raad van Bestuur van het UMCG dat deze gigantische bedragen aan declaraties «goed te verklaren» zijn? Zo ja, waarom? Als u stelt dat u het «volstrekt onacceptabel» vindt en dat er verantwoording moet worden afgelegd over de besteding van publiek geld, vindt u alleen het gebrek aan verantwoording onacceptabel of ook de hoge declaratiebedragen?

Antwoord 2, 3 en 4

Het is niet aan mij om te oordelen over het individuele declaratiegedrag van bestuurders van zorginstellingen. De (hoogte van de) onkosten gemaakt door raden van bestuur van zorginstellingen is een aangelegenheid tussen raad van toezicht en raad van bestuur.

In het algemeen vind ik dat bestuurders van zorginstellingen bij de aanwending van publieke middelen de maatschappelijke belangen voorop moeten

¹ <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2511762-ziekenhuisbestuurders-houden-zich-niet-aan-declaratie-afspraken>

² <https://dvh.n.nl/groningen/Ton-aan-ritten-en-15.000-euro-voor-trip-naar-VS-declaraties-bestuur-UMCG-onder-vergrootglas-28944053.html>

stellen. Dat houdt in dat zij transparant zijn over de gemaakte declaraties én dat zij het gesprek voeren over in hoeverre de hoogte van de declaraties passen bij de maatschappelijke positie van die zorginstelling.

Vraag 5

Zijn er andere voorbeelden van publiek geld – zoals winsten, uitgaven aan reclames of torenhoge beloningen van bestuurders als gevolg van dit perverse zorgsysteem – waar op dit moment geen of nauwelijks verantwoording over wordt afgelegd die u ook onacceptabel vindt? Zo ja, kunt u de Kamer een lijst toesturen?

Antwoord 5

Ik ben van mening dat over de besteding van publiek geld verantwoording moet worden afgelegd. Dit gebeurt onder andere middels de verplichte openbare jaarverantwoording voor zorginstellingen. Eventuele winsten van zorginstellingen zijn hierin opgenomen. Deze jaarverantwoordingen zijn voor iedereen inzichtelijk op www.jaarverantwoordingzorg.nl. Ook over de beloningen van zorgbestuurders wordt openbaar verantwoording afgelegd.

Vraag 6

Als u in de media aangeeft dat er een gesprek komt met ziekenhuizen, heeft dit aangekondigde gesprek al plaatsgevonden? Zo ja, wat is de uitkomst van dit gesprek? Zo nee, wanneer staat dit gesprek gepland? Bent u bereid om de uitkomst van dit gesprek naar de Kamer te sturen?

Antwoord 6

Dit gesprek staat gepland op 25 april 2024 met afgevaardigden van de Nederlandse Vereniging van Bestuurders in de Zorg (NVZD), de Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorg en Welzijn (NVTZ), de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ), de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) en de vereniging Brancheorganisaties Zorg (BoZ).

Vraag 7

Wat is volgens u de oorzaak dat 90% van de ziekenhuizen zich niet aan de afspraken houdt?

Antwoord 7

Dat zal onderwerp van gesprek zijn voor het geplande overleg met branchen- en beroepsverenigingen.

Vraag 8 en 9

Klopt het dat het kabinet nog steeds vasthoudt aan «zelfregulering» terwijl dit de afgelopen tijd bewezen niet heeft gewerkt? Zo ja, waarom houdt u hier nog steeds aan vast? Denkt u daadwerkelijk dat een «gesprek» verandering gaat brengen in de manier waarop ziekenhuizen zich aan deze afspraken houden?

Bent u bereid om een wettelijke plicht voor ziekenhuizen te overwegen? Zo ja, kunt u toelichten hoe u dit gaat doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8 en 9

Bestuurders en toezichthouders hebben in de Governancecode Zorg zelf afgesproken om het beleid rondom onkostenvergoedingen en de gemaakte declaraties openbaar te maken. Dat zij zich niet aan deze afspraken houden vind ik, net als u, teleurstellend. Dat betekent echter niet dat ik vraagtekens zet bij het geheel aan zelfregulering. De Governancecode Zorg omslaat namelijk een veel breder palet aan bepalingen, waarvan ook in een recente evaluatie is aangetoond dat deze bijdragen aan de professionalisering van bestuurders en toezichthouders in de zorg³. Tegen die achtergrond is het logisch om eerst met partijen in gesprek te gaan over de naleving van deze specifieke bepaling alvorens andere maatregelen te nemen. Ik vind wetgeving daarbij het ultimatum remedium en hecht er veel meer waarde aan dat transparantie uit het veld zelf komt.

³ Kamerstukken II 2021/22, 32 012, nr. 47

Ik ben blij dat de NVZD, NVTZ en NVZ hun leden hebben opgeroepen de bepaling in de Governancecode Zorg op de kortst mogelijke termijn alsnog na te komen. De NVTZ en NVZD zijn ook bezig met het opstellen van een handreiking voor bestuurders en toezichthouders. Ik vertrouw er op dat deze acties, in combinatie met het geplande gesprek en de maatschappelijke ophef en politieke aandacht voor dit onderwerp, zullen leiden tot meer bewustwording en een betere naleving van de bepaling rondom declaraties. De NVZ heeft aan mij aangegeven dat zij op dit moment al signalen ontvangen van bestuurders die hun declaraties alsnog openbaar gaan maken.

Vraag 10

Welke mogelijkheden heeft u om de declaraties van ziekenhuizen te maximaliseren? Indien u deze niet heeft, bent u bereid onderzoek te doen naar de mogelijkheden hiervoor? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Ik heb niet de mogelijkheid om declaraties van ziekenhuizen te maximaliseren, omdat zulke afspraken onder zelfregulering vallen. Het is aan raden van toezicht en raden van bestuur om afspraken te maken over de maximale hoogte van vergoedingen en daarbij het maatschappelijk belang in acht te nemen.

Vraag 11

Deelt u de mening dat declaraties van tienduizenden euro's van bestuurders een schoffering zijn richting medewerkers van ziekenhuizen die maanden voor dit soort bedragen moeten werken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

Het is uitlegbaar dat de uitgaven van bestuurders van UMC's en topklinische ziekenhuizen hoger zijn, gezien het internationale werkveld waarin zij opereren. Ik vind het belangrijk dat raden van toezicht en raden van bestuur het gesprek aangaan over wat maatschappelijk gezien aanvaardbare bedragen zijn, passend bij de maatschappelijke positie van de betreffende instelling.

Vraag 12

Hoe verhoudt zich het steeds verder uitkleden van ziekenhuizen door deze bestuurders onder druk van zorgverzekeraars en banken zich tot deze belachelijk bedragen aan publiek geld dat niet naar geld in de zorg gaat?

Antwoord 12

Ik herken dit geschetste beeld niet. Het komt voor dat ziekenhuizen vanwege oplopende personeelstekorten of financiële tekorten genoodzaakt zijn tot heroverwegingen van de organisatie.

Vraag 13

Bent u het met universitair docent bestuurskunde Eduard Schmidt eens die stelt «Als een bestuurder door de Raad van Toezicht niet gevraagd wordt opgehouden van zaken te geven, dan zal je dat als toezichthouder waarschijnlijk ook niet doen»? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 13

Bestuurders en toezichthouders hebben in hun eigen rollen een verbeterslag te maken rondom dit thema en zullen hun respectievelijke verantwoordelijkheden moeten uitvoeren conform de bepalingen in de Governancecode Zorg.

Vraag 14

Vindt u het acceptabel dat leden van de Raad van Bestuur van verschillende ziekenhuizen de declaraties van bestuurders van andere ziekenhuizen mogen controleren als lid van de Raad van Toezicht? Zo ja, waarom? Bent u bereid hier een wettelijk verbod op in te stellen?

Antwoord 14

Het uitgangspunt in de Governancecode Zorg is dat de raad van toezicht het onkostenbeleid opstelt en ook verantwoordelijk is voor de naleving en openbaarmaking daarvan.

Vraag 15

Kunt u een volledig overzicht geven van alle declaraties per ziekenhuis vanaf 2017?

Antwoord 15

Ik beschik niet over deze gegevens.

Vraag 16

Deelt u de mening dat dit de uitwassen zijn van het gebrek aan publieke controle op ziekenhuizen door het huidige zorgsysteem?

Antwoord 16

Ik ben het niet met u eens dat er een gebrek aan (publieke) controle is op ziekenhuizen. De raad van toezicht adviseert en controleert de raad van bestuur. Daarnaast houdt de IGJ toezicht op de kwaliteit en veiligheid van zorg en de NZa op onder andere goed bestuur en professionele bedrijfsvoering van zorgaanbieders.

Vraag 17

Erkent u dat door het democratiseren van onze ziekenhuizen door zeggenschap te geven aan personeel, patiënten en de gemeenschap dit soort wanpraktijken kunnen worden voorkomen? Zo nee, waarom niet? Kunt u uw visie hierop uitgebreid toelichten?

Antwoord 17

Uiteraard vind ik het belangrijk dat personeel, patiënten en de gemeenschap zeggenschap ervaren en betrokken zijn bij beslissingen over hun werk en de zorg die zij ontvangen. Dit is overigens ook een belangrijk uitgangspunt van de Governancecode Zorg.